

Derleme

Finlandiya Kalkınma Politikası ve Kalkınma Ajansları

İbrahim İRDEM

Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
ibrahimirdem33@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0559-3418

Öz

Kalkınma ajansları bölgelerarası ya da bölge içi gelişmişlik farklılıklarını azaltmayı amaçlayan; faaliyet gösterdiği bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasının güçlendirilmesini hedefleyen, bu nedenle kalkınmaya ilişkin projeleri destekleyen ve kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini teşvik eden kuruluşlardır. Özellikle kendine münhasır politikalar benimseyen ve önemli bir İskandinav refah devleti örneği teşkil eden Finlandiya’da kalkınma ajansları konusuna yer veren sınırlı sayıda ulusal ve uluslararası akademik çalışma olduğu görülmüştür. Bu nedenle gerek literatüre katkı sağlamak gerekse Finlandiya’da kalkınma ajansları konusunu derinlemesine tahlil etmek için bu çalışmada Finlandiya’nın kalkınma politikasına ve kalkınmadan sorumlu kuruluşlara yer verilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın temel araştırma sorusu Finlandiya’nın kalkınma politikasının ve kalkınma ajanslarının ulusal ve uluslararası kalkınma hedeflerine nasıl katkıda bulunduğudır. Finlandiya kalkınma politikası ve kalkınma ajanslarına dair gerek dil farkı nedeniyle gerekse de iç işleyişe ilişkin bazı verilere tam erişim sağlanamaması çalışmanın sınırlı yönünü oluşturmaktadır. Çalışma metodolojik olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve vaka analizi tekniklerine dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Kalkınma Ajansları, Kalkınma Politikası, Finlandiya

Jel Sınıflandırma Kodları: O1, O18, R58.

Finnish Development Policy and Development Agencies¹

Abstract

Development agencies are organizations that aim to reduce inter-regional or intra-regional development differences and strengthen the economic and social development of the region in which they operate. For this reason, it supports development-related projects and encourages cooperation between the public, private sector and non-governmental organizations. It has been observed that there are a limited number of national and international academic studies on the subject of development agencies, especially in Finland, which adopts unique policies and constitutes an important example of a Nordic welfare state. For this reason, this study aims to include Finland's development policy and organizations responsible for development, both to contribute to the literature and to analyse the issue of development agencies in Finland in depth. The main research question of the study is how Finland's development policy and development agencies contribute to national and international development goals. The limitation of the study is the lack of full access to some data regarding Finnish development policy and development agencies, both due to the language difference and the internal functioning. The study is methodologically based on document and case analysis techniques, which are qualitative research methods.

Keywords: Development, Development Agencies, Development Policy, Finland

JEL Classification Codes: O1, O18, R58.

¹ Extended abstract is presented at the end of the article.

Geliş Tarihi (Received): 25.09.2023 – Kabul Edilme Tarihi (Accepted): 20.11.2023

Atıfta bulunmak için / Cite this paper:

İrdem, İ. (2023). Finlandiya kalkınma politikası ve kalkınma ajansları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13 (4), 1620-1649. DOI: 10.18074/ckuiibfd.1366198.

1. Giriş

Ekonomik, politik, sosyo-kültürel alanlarda ortak değerlerin yerel ve ulusal sınırları aşarak dünya genelinde yayılmasını ifade eden küreselleşme kavramı teknolojik gelişmeler ve liberal demokrasiye yönelik yaklaşımlarla birlikte yeni bir düzeni beraberinde getirmiştir. Küreselleşme olgusu ciddi ivme kazanan iletişim, ulaşım ve teknolojik imkânlarla birlikte istikrarlı ve hızlı bir gelişme seyri göstererek dünyadaki tüm ülkeleri etkilemiştir. Gelişen iletişim, ulaşım ve lojistik ağları, “bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler” felsefesinin benimsenmesini kolaylaştırmıştır. Bununla birlikte uluslararası ticaret yoğunlaşmış, sermaye, emek gibi üretim faktörlerinin sınır ötesi hareketi daha kolay ve hızlı hale gelmiş ve üretim modelleri gelişmiştir (Ayaz, 2021, s.1204). Böylece ulusal ekonomilerin üretim yapısı, tüketim kalıbı değişmiş, diğer ekonomilerle entegrasyon sağlanması, dış çevreye duyarlılık, sermaye akımlarında serbestleşme, finans piyasalarında eklemleme gibi özellikler içinde bulunduğumuz ekonomik sistemin yeni belirleyicisi olmuştur.

Dünyada kalkınma ajansları ise küreselleşme sürecinin etkileri ile birlikte hızla adından söz ettirmeye başlamıştır. Küreselleşmenin ortaya çıkardığı risklerin bertaraf edilmesi açısından devletlerin kendi stratejilerini geliştirmesi zorunluluğu doğmuş ve devlet eliyle merkezden planlı kalkınma arayışları yaygınlaşmaya başlamıştır (Türkoğlu, 2015, s.184). Küreselleşme bir yandan sınırlar ötesinde ticaret ve yatırıma kapı aralayıp, özellikle sanayileşmiş ülkeler için artan ekonomik hareketlilikle birlikte kalkınmayı hızlandırırken; diğer taraftan da gelişmekte olan ülkeler için ekonomik, sosyal ve çevresel bağlamda sürdürülebilirliğin sağlanması meselesini doğurmuştur. Küreselleşmeyle beraber ticaret akışlarında ve özellikle finans piyasalarında yeni istikrarsızlık biçimleri doğmuş, zorlu rekabet taleplerine hazırlıksız olan ülkeler sürecin dışında kalma riski ile karşı karşıya kalmıştır. Ayrıca dünya ekonomisiyle bağlantıları doğası gereği parçalı ve marjinal olan ülkelerdeki sosyal sektörler ve bölgeler arasında var olan yapısal heterojenliğin şiddetlenmesi riski küreselleşme sürecinin doğurduğu diğer önemli tehdit alanlarını oluşturmuştur (United Nations CEPAL, 2002, s.12). Böylece devletler gerek bölgeler arası gerekse bölge içinde sektörel problemleri ya da kalkınmaya ilişkin sorunları engellemeye yönelik çözüm geliştirmeyi çabalamışlardır. Bunun yanında küreselleşmenin hızlı bir seyir izlemesi zamanla devletin ulusal ekonomiyi ve kalkınmayı merkezden yönlendirme kapasitesini azaltarak özerk ve yerel aktörlerin konumunu güçlendirmiştir.

Küreselleşmenin yerelleşme olgusu ile etkileşimi ve yerelleşme ile paralel bir gelişim seyretmesi bölgesel kalkınma politikalarına kapı aralamıştır. Yerellik, yerele yakınlık olarak nitelendirilebilecek yerelleşme; kamu hizmetlerinin daha etkin bir şekilde sunulması için yönetim sistemini derinden etkilemiştir. Katılımcılık, çoğulculuk, özerklik, adem-i merkeziyetçilik gibi kavramları bünyesinde barındıran yerelleşme olgusu kamu hizmetlerinin sunulmasında ulus devletin oldukça hantallaştığını vurgulayarak, kamu hizmetlerinde verimlilik ve etkinlik amacıyla bölge düzeyinde ve

yerel düzeydeki aktörlere, meslek kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarına, gönüllü kuruluşlara merkezi yönetimin elindeki karar verme, kaynak oluşturma, kullanma, planlama ve yürütme gibi yetkileri aktarmaktadır (Özer ve Akçakaya, 2015, s. 210-213). Bir anlamda küreselleşmenin tetiklediği yerelleşme politikaları devletlerin adem-i merkezîyetçilik ilkesini göz önünde bulundurmasını, tabandan tavana doğru yetki ve sorumluluk paylaşımını, kamusal mal ve hizmetlerin sunumunda yerelleşmeyi öne çıkarmıştır.

“Yerelleşme” küreselleşme karşısında esasında kendi dinamiklerini oluşturmuş ve savunma mekanizması inşa etmiştir (Darıcı, 2007, s.216). Hem demokratikleşme hem de yönetim ve örgütlenme anlayışlarında bölgesellik ve yerelleşme eğilimleri artmıştır (Görmez, 2005, s.16). Bu kapsamda küreselleşmenin ekonomik açıdan ortaya çıkardığı negatif dışsallıklar karşısında baskıcı, merkezîyetçi model ve anlayışlar önem kaybetmeye başlamış; kendisini güncellemeyen, gelişime ve değişime karşı çıkan, bireylerin içinde yaşadığı toplumun kapasitesini sınırlandıran siyasal ve toplumsal örgütlenme modelleri yerini âdem-i merkezîyetçi, güçlü yerel yönetimlere, demokrasiye dayalı anlayış ve modellere bırakmıştır (Görmez, 2005, s.17). Yerelleşme, bölgeselleşme ve yönetim kavramları çerçevesinde nitelendirilebilecek yeni yönetim tarzı hem merkezi hem de yereli etkileyerek geçmişte yalnızca bölgesel gelişmeyi sağlamak, bölgelerarası ve bölge içi gelişmişlik farklılıklarını ortadan kaldırmak amacıyla tatbik edilen geleneksel politikaları zaman aşımına uğratmıştır. Böylece yeni bölgesel kalkınma politikalarını hayata geçirmiştir. Yeni bölgesel kalkınma politikalarının ise sac ayağını her ülkede farklı şekillerde adlandırılrsa da bölgesel kalkınma ajansları (BKA) oluşturmaktadır (Kutlu ve Görün, 2018, s.68). Bu bağlamda dünya genelinde genellikle devlet, özel veya kamu-özel ortaklığı gibi farklı formlarda karşılaşılan, belirli bir coğrafi bölge içerisinde faaliyet gösteren, farklı bölgelerarasındaki eşitsizlikleri azaltmak maksadıyla kurulmuş, toplumdaki tüm paydaşları kalkınma sürecine dâhil ederek ekonomik büyümeyi ve gelişmeyi teşvik eden kalkınma ajansları hizmet ettiği alanlarda kalkınmanın itici gücünü oluşturmaktadır.

Dünyadaki kalkınma ajansları ve uygulama örneklerinin ele alındığı bu çalışmada üzerinde hassasiyetle durulması gereken konulardan birisi de Finlandiya örneğidir. Gelişmiş sanayi alt yapısına sahip olan, güçlü ve güven duyulan ekonomik yapısı, ticari ilişkileri, yatırım olanakları ile dikkat çeken, insani gelişmişlik endeksine göre ön sıralarda yer alan Finlandiya’da kalkınma politikası Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile doğrudan uyumlu ve destekler niteliktedir. Kendi değerleri ve kültürü üzerine inşa ettiği kalkınma politikası sürdürülebilir kalkınmaya yönelik çabalarda tüm toplumu dahil eden uzun vadeli stratejik bir anlayışı benimsemektedir. Bu nedenle bu çalışmada Finlandiya’nın kalkınma politikasından hareketle Finlandiya’daki kalkınma ajansları ele alınmakta, kalkınma ajanslarının rol ve işlevleri derinlemesine tartışılmaktadır. Finlandiya’nın kalkınma politikası ve kalkınma ajansları ile ilgili Türkçe ve yabancı literatürde yeterince çalışma yapılmamış olması bu çalışmanın özgün yönünü oluşturmaktadır.

2. Kalkınma Ajansları

İkinci Dünya Savaşı Batı Avrupa başta olmak üzere Avrupa kıtasında devasa tahribata neden olmuştur. Eşi benzeri görülmemiş yıkıma ve can kaybına sebep olan askeri çatışmalar ekonomik açıdan ülkeleri darboğaza sürüklemiştir. Bunu takip eden çeyrek asır ise Avrupa'nın sosyal ve ekonomik ilerlemesinde dönüm noktası olmuştur. Ekonomik iyileşmeyi, ticari iş birliğini, tarım ve sanayi üretiminde gelişmeyi, bir başka ifadeyle Avrupa'nın yeniden hayata dönmesini sağlama arzusu ülkeleri yeni ve farklı politikaların oluşturulmasına yöneltmiştir. Savaş sonrası bozulan ekonomik koşullar ve ekonomiyi iyileştirme isteği; uluslararası ticaretin gelişmesi arzusu; bölgelerarasındaki gelişmişlik farklılıkları; bölgesel iktisadi sorunlar kaygı duyulan meseleler arasında olmuştur. Bu durum bölgesel kalkınmanın sağlanması noktasında kalkınma ajanslarının görünürlük kazanmasına neden olmuştur. Esasında merkezi hükümetin hiyerarşisi dışında bağımsız bir yönetsel otorite tarafından sınırları belli bir bölgede, amacı sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak olan kalkınma ajanslarının ilk örneklerinin 1930'lu yıllardan itibaren kurulduğu söylenebilir. Bu duruma örnek teşkil eden ve dünyadaki ilk kalkınma ajansı olarak atfedilen ABD menşeli *Tennessee Valley Authority (TVA)* 1933'te kurulmuştur. 1950'lerle birlikte ise Kuzey Amerika ülkeleri, Avusturya, Fransa, İrlanda ile Belçika'da; 1960'lı ve 1970'li yıllarda ise Almanya, İngiltere, İtalya ve Hollanda'da bölgesel kalkınma ajansları kurulmaya başlamıştır (Akbulut, 2018, s.58).

1970'lerle birlikte kapitalizmin yaşadığı buhran 1929'da devleti iktisadi hayatta merkezi konuma oturtan anlayışı dışlayarak Keynesçi iktisadi politikaların sorgulanmasına sebep olmuştur. 20. yüzyılda İngiliz ekonomist John Maynard Keynes tarafından geliştirilen Keynesçi ekonomi politikası tam istihdam ve fiyat istikrarının sağlanmasını amaçlayan kamu politikaları yoluyla devlet müdahalesini haklı görmüş, devlet müdahalesinin ekonomiyi istikrara kavuşturacağını iddia etmiştir. Keynes; 1929'da yaşanan Büyük Buhrandan çıkış yolu olarak kamu harcamalarının artırılmasını, vergilerin düşürülmesini, devletin ekonomiye müdahalesi yoluyla toplam talebin etkilenecek optimum ekonomik performansın yakalanacağını savunmuştur. Ancak; 1970'lerde yaşanan ekonomik kriz İkinci Dünya Savaşı sonrasında en büyük bunalımlardan biri olarak devlet müdahalesinin ekonomik bir çözüm yolu olmadığını kanıtlamış, yeni liberal ekonomi teorilerinin devreye girmesine zemin hazırlamıştır. Böylece neo-liberal politikalarla birlikte Keynesçi politikalarla başlayan refah devleti modeli sona ererek, kamuya ait ve kamunun kontrolü altında olan alanlar özel sektörün piyasa mantığına göre şekillenmeye başlamıştır (Öztekin, 2007, s.54).

Ekonomide yaşanan değişim ve dönüşümler devlet anlayışında da yenilikler meydana getirmiştir. Müdahaleci devlet anlayışı yerini düzenleyici devlet anlayışına bırakmıştır. Devletin doğrudan üretici ve müdahaleci olmasına karşı çıkan, toplumsal hayatı devletin bakış açısından soyutlayan düzenleyici devlet

anlayışı kalkınma ve planlamaya ilişkin düşünce ve uygulamalarda da yerellikler üzerine inşa edilmiş, bireyselliğe vurgu yapan stratejik planlamayı öne çıkaran, öngörülebilirliği, uzun vadeli bakış açısını içinde barındıran yaklaşımı ortaya koymuştur (Övgün, 2017, s.21-22). Küreselleşme ve neo-liberal politikalarla birlikte gün geçtikçe güçlenen yeni anlayış, devletin müdahale alanının sınırlandırılması yolunda önemli çabalara tanıklık etmiştir (Doğan, 2016, s.1799). Böylece piyasa temelli bir kamu yönetimi anlayışına doğru geçiş yaşanmıştır. Devletin düzenleyici bir rolle tahayyül edildiği süreçte kalkınma ajansları yerelde devletin düzenleyicilik rolünü üstlenen kuruluşlar olarak faaliyet göstermektedir (Övgün, 2017, s.21). Devletler ulusal düzeyde sahip olduğu bazı yetkilerini yönetim anlayışına koşut bir şekilde yerel, bölgesel kalkınma ajanslarına devretmektedir (Yılmaz, 2010, s.181).

Kalkınma ajansları ülkelerin siyasi, idari ve coğrafi yapısına göre farklı isimlerde adlandırılabilmektedir. Ayrıca kalkınma ajansları kuruldukları ülkelerde farklı örgütlenme biçimlerine, istihdam yapısına, finans kaynaklarına ve hukuki statüye sahip olabilmektedir (Kutlu ve Görün, 2016, s.19). Bu nedenle farklı araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanan kalkınma ajansları ile ilgili genel bir tanım yapmak zordur. En geniş anlamda kalkınma ajansları; sınırları belirlenmiş bir alanda, merkezi yönetimden bağımsız olarak gerek sektörel gerekse ülke düzeyinde kalkınmaya ilişkin meselelerin belirlenmesi ve karşılaşılan sorunların çözümlenmesi amacıyla projeleri destekleyen, kalkınmayı özendiren kuruluşlardır. Bölgelerarası ve bölge içi gelişmişlik farklılıklarını ortadan kaldırmak, bölgesel potansiyeli keşfetmek, kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında iş birliğini ve koordinasyonu geliştirmek, sosyo-kültürel faaliyetleri desteklemek, inovasyonlar yaratmak, sürdürülebilir kalkınma hedefi doğrultusunda faaliyet göstermek kalkınma ajanslarının temel sorumluluklarındandır. Kalkınma ajansları bölgesel ve yerel dinamiklerin tespit edilmesi ve ulusal önceliklerle uyumlu bir şekilde yerindeliği ve katılımcılığı esas alan bir yaklaşımla, ortak akıl kullanarak planlanmayı ve ilgili aktörlerin rol ve sorumluluklarının belirlendiği program ve projelerin geliştirilmesi faaliyetlerinde bulunmaktadır (Kalkınma Ajansları, 2023).

Bölgesel kalkınma ajansları; bölgesel kalkınmanın ulusal ve merkezi düzeyde yürütülmesi düzleminden soyutlanarak esnek bir yönetim anlayışı çerçevesinde gerçekleştirilmesini desteklemektedirler. Böylece merkezi idarenin önderlik ettiği tepeden aşağıya doğru gerçekleştirilen kalkınma yaklaşımının aksine yerel aktörlerin rehberlik ettiği tabandan tavana doğru bölgesel kalkınma hedeflenmektedir (Eroğlu ve Kum, 2010, s.177). Kalkınma ajansları genel yapı itibarıyla dikey hiyerarşi modeli yerine aktif katılımcılığı öne çıkarmakta, yerel aktörlerin politika belirleme ve politika tatbik etme sürecine doğrudan müdahil olmasını amaçlamaktadır (Kutlutürk ve Orhan, 2021, s.225).

Bölgesel kalkınma ajansları kamu gücüne dayanan, ekonomik kalkınmayı hedefleyen ve coğrafi bir bölgeyi kapsayan; hesap verebilirlik, sürdürülebilirlik,

fayda sağlama, bütünleşme ve dahil olma gibi sorumluluklar üstlenen kuruluşlardır (Erçakar, 2010). Yerel potansiyeli harekete geçirmeyi ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmayı hedefleyen bölgesel kalkınma ajansları bölgenin kalkınmasını sağlamayı, çekiciliğini artırmayı ve sosyo-kültürel değerleri koruyarak geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle bölgesel kalkınma ajanslarının amaçları ekonomik, çevresel ve sosyal olmak üzere üç kapsamda değerlendirilebilir (Çelik, 2017, s.54).

Kalkınma ajansları bölgesel kalkınma politikalarının uygulama araçlarından birisidir (Pektaş ve Demirkol, 2017, s.78). Bölgesel politikaların yetki ve sorumluluklarının paylaşılması (âdem-i merkezileşme) aşamasında bölgesel kalkınma ajansları tüm bölgesel politika araçlarının koordinasyonunun sağlanması bakımından oldukça önem taşımaktadır (Tutar ve Demiral, 2007, s.69). Bölgesel kalkınma ajanslarına yerel yönetim sisteminin etkili bir şekilde tatbikini garanti etmesi dolayısıyla kurumsal bir rol biçilebilir.

Bölgesel kalkınma ajansları bölgesel ekonomi politikasının belirlenmesinde girişimci bir özellik içermektedir. Dünya genelinde organizasyon yapısı, görev alanı, faaliyetleri ve finans yapısı itibari ile çeşitlilik arz eden bölgesel kalkınma ajansları özerkliğin derecesi ve doğası bakımından farklılıklar içermektedir (Kaya, Lagendijk ve Yasar 2017, s.5). Bunlardan ilki, yüksek derecede siyasi kontrole sahip olan, örgütsel veya bölgesel özerkliğe sahip olmayan; ancak genellikle oldukça istikrarlı gelir akışlarından ve belirli bir bağımsızlık düzeyinden yararlanan kuruluşlardır. İkincisi ise daha fazla bağımsız olma eğilimden olup, daha çok fon sağlamaya ve hizmet sunumunun (yarı ticari) kullanımına dayanmakta olan ajanslardır. Bir başka kategori ise son yıllarda öne çıkan doğrudan yerel ve bölgesel yönetimler tarafından kurulan, daha hızlı karar verebilen, siyasi gündem ve tutumlardan daha az etkilenen kuruluşlardır. Bunların dışında, bölgesel kalkınma ajanslarının kendilerinin, özellikle finansal hizmetlerin sağlanmasına yönelik diğer bağımlı kuruluşlar kurdukları durumlarla da karşılaşmaktadır. Özel yatırımcılar tarafından sağlanan küçük özel şirketler için risk sermayesi başlatma ve yönetimi bu kapsamda değerlendirilmektedir (Kaya vd. 2017, s.6). Kalkınma ajanslarında özerklik düzeyinin yüksek olması çeşitli paydaşların politika saptama ve uygulama aşamalarına katılımını artıracığından, bu durum vatandaşların sunulan kamu hizmetlerine memnuniyetlerinin de artmasını sağlayacaktır.

3. Finlandiya'nın İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapısı

Finlandiya idari yapı itibariyle İskandinav kamu yönetimi modelini temsil eden bir ülke örneği teşkil etmektedir. Ülkede vatandaşların kamu hizmetinden beklentilerine ve taleplerine cevap verebilen, vatandaşların aldıkları hizmetlerin kalitesini artırmayı amaç edinen bir kamu yönetimi stratejisi benimsenmiştir. Merkezi yönetim ve belediyeler arasında açık bir diyalog üzerine tesis edilen, kalkınmada çoğulculuğu esas alan, iyi yönetim, şeffaflık, hesap verebilirlik, kamu

hizmetlerinin sunumunda kalite, dijitalleşme, kurumlar arası işbirliği ve güven, sorumluk alma, sosyal ve ekonomik açıdan sürdürülebilir kalkınma yaklaşımlarına dayalı bir yönetim anlayışı mevcuttur.

Serbest piyasa modeline dayalı Finlandiya aynı zamanda bilginin ekonomik kararlarda belirleyici olduğu, yüksek refaha sahip bir özellik arz etmektedir. Düşük işsizlik ve yoksulluk oranının söz konusu olduğu Finlandiya dünyadaki en rekabetçi ve teknolojik olarak gelişmiş ülkelerden birisidir. Eğitime ve eğitimcilere yatırım, araştırma faaliyetleri ve inovasyon Finlandiya'nın öncelik verdiği konular arasındadır. Bunun yanında cinsiyet eşitliği, uluslararası rekabet edebilirlik, yeni teknolojilere adaptasyon, sosyolojik ve fiziki sınır itibarıyla iki ayrı kültür arasında yer almasından dolayı entegrasyon konusu ekonomik ve sosyal kalkınma için mihenk taşıdır (Andersson, 2022, s.197).

3.1. Finlandiya'nın İdari Yapısı

Finlandiya 5.6 milyon nüfusu ve 338.455 km² yüzölçümü ile Kuzey Avrupa'nın doğusunda yer almaktadır. Dünyanın en kuzeyinde bulunan ülkelerden biri olan Finlandiya, Doğusunda Rusya; Kuzeyinde Norveç, Güneyinde Estonya, Batısında ise Botniya Körfezi ve İsveç ile komşudur.

Şekil 1: Finlandiya'nın Konumu

Kaynak: TRT Haber, 2022

12. yüzyıldan 1809'a kadar İsveç'in bir parçası olan Finlandiya; Bolşevik Devriminin ardından 6 Aralık 1917'de bağımsızlığını ilan etmiştir. 1999 Anayasası ve 2012 Anayasa değişikliklerine göre Finlandiya tam parlamenter demokrasiye sahip bir Cumhuriyet'tir. Daha önce yarı-başkanlık sistemine benzer bir sistem söz konusuysen, 1999 Anayasası ve ilgili değişiklikler Finlandiya'nın tam parlamenter demokrasiye geçişini sağlamıştır. Seçimler dört yılda bir yapılmakta, parlamento iki yüz temsilciden oluşmaktadır (The Constitution of Finland, 1999). Hükümetin başı, hükümetin yürütme organına başkanlık eden Başbakanıdır. Devlet başkanı, yani Finlandiya Cumhurbaşkanı, ülkenin dış politikasından sorumludur. Yürütme, yasama ve yargı yetkileri Finlandiya Anayasasında açıkça belirtilmiştir. Finlandiya

Anayasası, ülkedeki tüm mevzuatın temelidir ve Finlandiya demokrasisinin temel kurallarını, değerlerini ve ilkelerini belirtmektedir (Makhija vd., 2023).

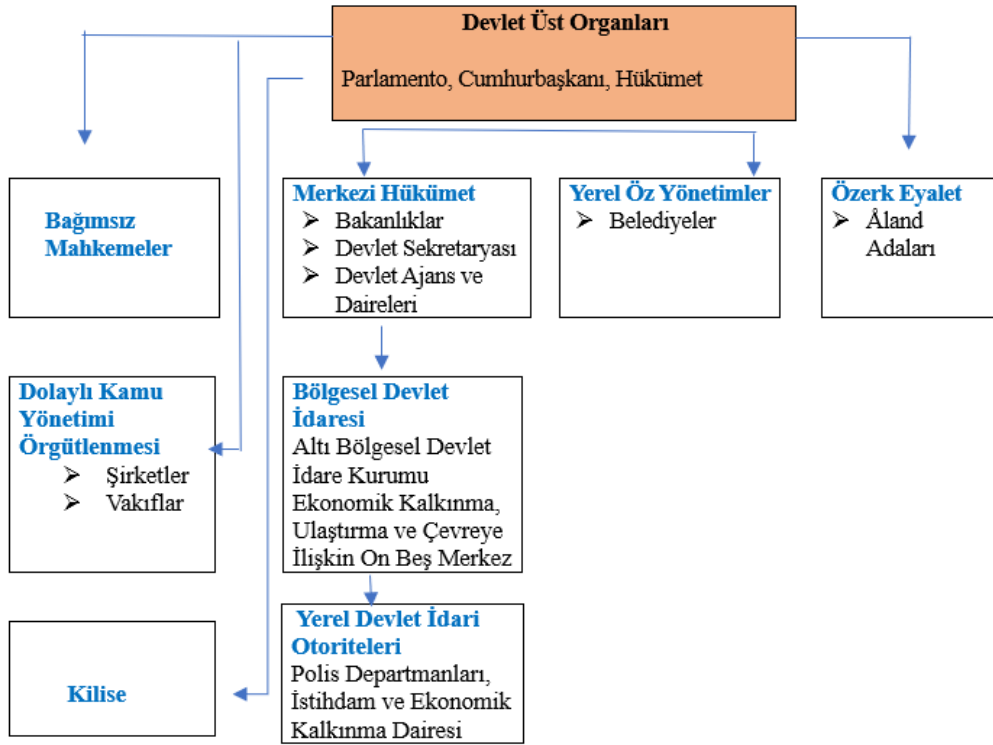
Tablo 1: Finlandiya Anayasasına Göre Yasama, Yürütme ve Yargı Yetkisi

Anayasa		
Yasama	Yürütme	Yargı
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Parlamento ➤ Cumhurbaşkanı	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cumhurbaşkanı ➤ Başbakan ➤ Bakanlar Kurulu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bağımsız Mahkemeler

Kaynak: Turan, 2018

Finlandiya, merkeziyetçi anlayıştan uzak bir şekilde örgütlenmiş, resmi olarak iki dile sahip (Fince ve İsveççe) üniter bir devlettir. Merkezi, bölgesel ve yerel olmak üzere üç yönetim düzeyi söz konusudur (European Committee of the Regions, 2023). Merkezi devlet idaresi genellikle merkezi hükümet olarak adlandırılır. Ulusal hükümet ile birlikte bakanlıkları ve onlara bağlı kamu kurumlarını içerir. Bölgesel devlet idaresi ise altı bölgesel devlet idari dairelerini ve ekonomik kalkınma, ulaştırma ve çevreye ilişkin on beş merkezi içermektedir. Yani, bölgesel devlet idari ajansları ve ekonomik kalkınma, ulaştırma ve çevre merkezleri bölgesel devlet idari makamları olarak faaliyet göstermektedir. Bölgesel devlet idareleri ulusal politikaların farklı bölgelerde etkili ve tutarlı bir bütünlük içinde yürütülmesini sağlamaktadır. Bölgesel düzeyde ulusal politikaların ve hükümet kararlarının uygulanmasından sorumludur. Yerel devlet idare otoriteleri, on bir polis departmanı ve on beş istihdam ve ekonomik kalkınma dairesinden oluşmaktadır (Finnish Ministry of Finance, 2023). Finlandiya'nın kamu yönetimi yapısı incelendiğinde devlet üst organları seçimle göreve gelen Cumhurbaşkanı, Parlamento ile Hükümetten oluşmaktadır. Merkezi yönetim genel olarak Bakanlıklar (on iki adet), devlet sekreteryası, devlet ajans ve daireleri, devlet iktisadi teşebbüsleri eliyle gerçekleşmekte; bölge yönetimleri merkezi yönetimin bölgesel teşkilatı, bölgesel kurullar, belediye birliklerini (hastaneler) içermekte; yerel yönetimler ise belediyeler ve belediye birliklerinden (temel sağlık alanında) oluşmaktadır (Karakurt ve Ela, 2017, s.33-34). Finlandiya'nın 18 bölgesi ve bu bölgeye ek olarak Åland Adaları'nın özerk eyaleti vardır. Finlandiya Anakara'sında 293 ve Åland Adaları'nda 16 olmak üzere 309 belediye ve şehir bulunmaktadır (Association of Finnish Municipalities, 2022).

Şekil 2: Finlandiya Kamu Yönetiminde İdari Yapı

Kaynak: Lappi, 2019

Finlandiya’da 1995 yılında yeni bir Yerel Yönetimler Yasası yürürlüğe girmiştir. Ülkede kamu yönetimi reformunun bir çıktısı olarak nitelendirilebilecek söz konusu yasa ile belediyeler arası iş birliğine özgür bir ortam tanınmış, belediyelerin hizmet sunumuna esneklik kazandırılmıştır (Çetin, 2017, s.156). Finlandiya’da güçlü bir öz yönetim ilkesi mevcuttur (European Commission, 2020). Yerel özyönetim, mevcut sistemin temeli olan ve 1860’lı yıllara kadar geriye götürülebilecek mevzuata dayanmaktadır (European Committee of the Regions, 2023).

Finlandiya’da kamu yönetimine ilişkin örgütlenmede merkezi yönetimlere göre yerel yönetimlerin etkin ağırlığı daha fazladır. Bölge yönetimleri ve belediye yönetimleri olmak üzere iki kola ayrılan yerel yönetim birimleri Finlandiya’da geniş bir özerkliğe sahiptir. Belediyeler kendi iç yapıları ve işleyişleri ile ilgili gerek gördükleri birimleri kurmak açısından merkezden ya da başka bir belediyeden bağımsız hareket etmektedir. Bu konuda Finlandiya Yerel Yönetimler Yasası belediyelere geniş yetki tanımaktadır (Akarçay, 2017, s.354). Mali açıdan oldukça güçlü olan yerel yönetimler ayrıca ülke içindeki görevlerin büyük çoğunluğunu yerine getirmektedirler (Turan, 2018, s.100). Yüzde on altı ile yirmi iki arasında sabit bir yüzdesel gelir vergisi alma hakkına sahip olan belediyeler ülkedeki kamu hizmetlerinin üçte ikisini sağlamaktadırlar. Okullar,

sağlık hizmetleri, su temini, sokaklarla ilgili hizmetler gibi çok sayıda kamu hizmeti belediyelerin kontrolü altındadır. Bunun yanında Finlandiya’da vatandaşlar genellikle kendilerini yaşadıkları belediyelerle özdeşleştirmektedir. Bu durum Finlandiya’nın yerel demokrasi ve yerel yönetimler konusunda dünyada iyi uygulama örneği teşkil ettiğini göstermektedir.

Belediyelere ek olarak, Finlandiya’da başka özerk kuruluşlar da vardır. Bunlar arasında kiliseler, diğer dini topluluklar, üniversiteler ve Åland bölgesi yer almaktadır. Özerklikleri; statülerine ve uygulamalarına göre değişim göstermektedir. Örneğin, Finlandiya’da faaliyet gösteren kiliselerin ve diğer dini toplulukların özerk statüsü, Finlandiya Anayasasında belirtilen din özgürlüğüne dayanmaktadır. Finlandiya Evanjelik Lutheran Kilisesi ve Fin Ortodoks Kilisesi kamu hukuku kapsamında özel bir statüye sahiptir. Her ikisinin de vergi koyma hakkı ve nüfus kaydı tutma yetkisi vardır (Suomi.fi, 2022).

Åland bölgesine bakıldığında ise özerkliğin tarihsel sürecinden kısaca bahsetmekte yarar vardır. Åland, Finlandiya ile birlikte başlangıçta İsveç Krallığı tarafından yönetilmekteydi; ancak 1809’da İsveç Finlandiya’yı ve Åland’ı Rus İmparatorluğu’na bırakmak zorunda kaldığında Finlandiya Büyük Dükalığı’nın bir parçası olmuştur. 1917’de Finlandiya bağımsızlığını kazandığında ise Åland belediyelerinin temsilcileri İsveç ile yeniden birleşmek istemiştir (Legislative Council Secreteriat, 2014, s.1). Ålanders adalarının İsveç’e geri verilmesi gündeme geldiğinde ise bu durum bölgesel gerilimlerin kaynağını oluşturmuştur. 1921’de Milletler Cemiyeti Konseyi, Åland’ın özerkliği için garanti vererek Åland’ın silahsızlandırılması ve tarafsızlaştırılmasına ilişkin bir sözleşme gerçekleştirmiştir. Tamamen İsveççe konuşulan Åland takımadaları siyasi olarak Finlandiya’nın bir parçası olurken kültürel olarak her zaman İsveç’e eğilimli olmuştur. Hatta bu dönemde Åland konusu Milletler Cemiyeti’nde tartışılmadan önce, Åland’la ilgili slogan şu şekilde yankı bulmuştur: "*Finlandiya özgür- Åland İsveçli*" (Baltic Worlds, 2022). Nitekim; 1921’de Milletler Cemiyeti bir yandan Finlandiya’nın Åland üzerinde egemenlik kazanmasına karar verirken diğer taraftan da Åland’lılara etnik kimliklerini korumaları için garantiler verilmesini kararlaştırmıştır. Åland’ın özerkliği hem uluslararası hukuka hem de Finlandiya anayasa hukukuna sıkı sıkıya bağlı kalmıştır.

Finlandiya kamu yönetimi güçlü yönetim düzeyi, kamu görevlilerinin faaliyetlerine duyulan güven, düşük yolsuzluk seviyesi, karar vermede şeffaflık, hesap verebilirlik ve kamu hizmetlerine erişimde kolaylık gibi özelliklerle uluslararası alanda ön plana çıkmaktadır (Mäenpää, 2020). Finlandiya, İskandinav idari kültürünün bir parçası olduğu için şeffaflığa ve erişilebilirliğe büyük önem atfedilmekte, vatandaşların devlet kurumlarına olan güveni yüksek olarak nitelendirilmektedir (Virtanen, 2018, s.306). Uluslararası Şeffaflık Örgütü tarafından yayımlanan 2022 Yolsuzluk Algısı İndeksi’ne göre Finlandiya, Danimarka’dan sonra Yeni Zelanda ile birlikte ikinci sırada yer almakta (Transparency International, 2022), dünyada yolsuzluğu en düşük ülkeler arasında

bulunmaktadır. Dünya Ekonomik Formu tarafından ulusların rekabet edebilirliğinin incelendiği; hukukun üstünlüğü, mülkiyet hakları, kamu yönetiminin güvenilirliği, iş hayatında etik davranış, yolsuzlukla mücadele, devlet harcamaları ve düzenlemeler gibi unsurları ele alan ‘kurumlar’ bazındaki değerlendirmede ise Finlandiya ülkeler arasında rekabet üstünlüğü çok iyi olan ülkelere birisi olarak değerlendirilmektedir (International Institute for Management Development, 2022).

3.2. Finlandiya’nın Sosyo-Ekonomik Yapısı

Finlandiya sosyal yapı ve yaşam koşulları bağlamında İskandinav refah devletleriyle benzerlik göstermektedir. Finlandiya’da nüfus yoğunluğu ülkenin güneyinde daha fazladır. Finlandiya’da sayıca en fazla olan yabancılar Rus uyruklulardır. Finlandiya’nın toplam nüfusunun %18.8’i 65 yaş üzerindedir ve AB ülkeleri ile mukayese edildiğinde en çok 65 yaş üstü nüfusa sahip ülkedir (Ticaret Bakanlığı, 2023, s.4). 2017’den 2022 yılına kadarki zaman diliminde genç yaş grubuna dahil olan bireylerin sayısı azalırken, 60 yaş ve üstü yaş grubu artmaya devam etmiştir. 2022 yılı sonu itibariyle 60 yaş ve üstü insan sayısı 1.6 milyonu geçmiştir. 60 yaş ve üstü bireylerin artan sayısı, ülkenin daha yaşlı bir nüfus yapısına doğru değişimini yansıtmaktadır (Statista, 2023a). BM verilerine göre Finlandiya dünya çapında en hızlı yaşlanan beş ülke arasında yer almaktadır (STTK, 2020).

II. Dünya Savaşından sonra Avrupa’nın en fakir ülkelerinden biri olan Finlandiya savaş sırasında yaşadığı hasarın üstesinden gelmek için mücadele eden diğer ülkelerle mukayese edildiğinde yalnızca kayıplarını telafi etmekle kalmamış, aynı zamanda ekonomisini de hızla geliştirmeye başlamıştır. 1970’lerde ve 1980’lerde Avrupa’da hızlı bir şekilde gelişen ülkelere biri haline gelmiştir. Bu durum aynı zamanda Finlandiya açısından sosyal güvenlik yardımlarının ve kamu hizmetlerinin genişletilmesi anlamına gelen dinamik bir gelişme dönemini içermiştir (Kohtamäki, 2022, s.17). Ancak Finlandiya kırsal ve tarımsal sosyal yapısı nedeniyle, bir refah devleti geliştirmede geç kalan bir ülke olarak bilinmektedir. Çünkü “kentleşmiş bir ücretli çalışma toplumu”na dönüşüm ancak 1980’lerin sonunda tamamlanabilmiştir (Kohtamäki, 2022, s.17).

Finlandiya’nın 19. yüzyılın sonlarından itibaren yaşadığı iktisadi ve siyasi dönüşümler ülkenin sosyal yapısını derinden etkilemiştir. 19. yüzyıl öncesinde toplum; köylüler, kasabalılar, din adamları ve soylular olarak bölünmüş bir özelliğe sahip olmuştur. Özellikle II. Dünya Savaşı’ndan sonra tarım toplumundan sanayi toplumuna doğru hızlı bir değişim yaşanmıştır. Ancak ekonomik değişimle birlikte din adamlarının ve soyluların konumları da sarsılmaya başlamıştır. Ekonomik olarak tarımla uğraşan nüfusun oranı 1950’lerin başında yaklaşık yüzde ellilerde iken, zamanla yüzde onlara kadar gerilemiştir (Lahelma ve Karisto, 1993, s.119). Sanayileşme ile birlikte ekonomi genişlemiş, yeni meslek grupları ortaya çıkmış, yeni bir girişimci sınıfla karşılaşmıştır. Kırdan kente doğru göç o zamana kadar en kalabalık sınıfı oluşturan çiftçilerin konumunun da değişim ve dönüşümünü

beraberinde getirmiştir. Toplumsal ve ekonomik hayatta beyaz yakalı işçilerin yoğun olduğu bir sürece geçiş yaşanmıştır. 1960'ların sonu itibariyle nüfusun dağılımında ciddi değişiklikler olmuş; nüfus giderek kentlerde yoğunlaşmaya başlamış ve kırsal kesimin nüfusu önemli oranda azalmıştır. Bu konuda OECD tarafından yapılan araştırmanın bulguları dikkat çekicidir. 1969'da yayınlanan Finlandiya'nın ilk OECD Ekonomik Araştırması, "*hem üretim hem de istihdam açısından tarımın ağırlığının Finlandiya ekonomisinin hala önemli bir özelliği olduğunu*" ifade etmiştir (André, 2019). 1970'lerden 2000'lere kadarki süreçte ise başkent Helsinki'nin ve Espoo, Vantaa ve Kauniainen gibi komşu belediyelerinin nüfusu iki kattan fazla artmıştır (Heikkilä ve Järvinen, 2002, s.9). Nitekim endüstriyel gelişmeler ekonominin hızla büyümesini sağlamıştır.

Finlandiya'da endüstriyel gelişmelere ek olarak belirtilmesi gereken önemli bir husus da; eğitime ve okullaşmaya tarihin çok eski dönemlerinden beri ciddi önem atfedilmesidir. Öğrenci merkezli yaklaşım benimseyen, öğrencilere bilimsel özgürlük tanıyan ve sorumluluklar yükleyen Finlandiya eğitim sistemi Grigory Petrov'un '*Beyaz Zambaklar Ülkesinde*' adlı eserinden de çıkarımda bulunulacağı üzere; iyi eğitim almış olanların milli düşüncüyü geliştireceğini, milli ruhu uyandıracığını, milli iradeyi güçlendireceğini ve Fin kültürünü yükselteceğini iddia eder (Petrov, 1998, s. 34).

1970'te yaşanan petrol krizi çok sayıda Avrupa ülkesini etkilediği gibi Finlandiya'yı da etkilemiştir. Tedarikçi ülke olan Sovyetler Birliği'nin belirlediği fiyatın piyasaya koşut bir şekilde artırmasıyla birlikte Finlandiya'da yıkıcı bir enflasyonla karşı karşıya kalınmıştır. Ancak iki ülke arasında gerçekleştirilen ticaret antlaşması sayesinde ihracatın artırılması amaçlanarak, Batı Avrupa'ya nazaran ekonomik krizden daha az etkilenilmiştir. Petrol krizinin nihai bir sonucu olarak 1980'ler Batı Avrupa için zayıf bir ekonomik gelişme dönemini tetiklerken, Finlandiya'nın 1970'lerin sonlarından 1980'lerin sonuna kadar Avrupa ortalamasından daha iyi durumda olduğu belirtilebilir (Statistics Finland, 2007). Bunun yanında 1990'ların başında Sovyetler Birliği'nin dağılması, Sovyetlerle ikili ticaretin sona ermesi, uluslararası sermaye hareketinin yeni neo-liberal ekonomik düzene uyum sağlamasında yaşadığı zorluklar, Avrupa kıtasındaki ekonomik durgunluk ve Fin ekonomisinin uzun süre pozitif çıktı açığı vermesi ülkenin durgunluk yaşamasına kaynaklık etmiştir. Hem kentsel alanlar hem de kırsal alanlar bilahare 1990-1993 yılları arasında iktisadi durgunluktan oldukça etkilenmiştir. 1990'ların ortalarından itibaren ise Batı Avrupa ile gelişen ticari ilişkiler ve endüstriyel gelişmeler Finlandiya'nın ekonomik açıdan toparlanmasını sağlamıştır. 1990'ların sonlarından 2000'lerin ortalarına kadar hızlı bir şekilde ekonomik iyileşme sürecine girilmiş, işsizlik oranı düşmüştür (Kiander, 2004, s.1).

Finlandiya, 1949'dan beri Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşmasına ve 1969'dan beri Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'na taraf olmuştur. Daha önce Avrupa Serbest Ticaret Birliği'nin önce ortağı (1961), daha sonra ise tam üyesi (1986)

olmuştur. 1995 yılında Avrupa Birliği'ne (AB) katılmak için bu kuruluşun ayrılmıştır (Britannica, 2023). Finlandiya 1992'de AB üyeliği için başvurduğunda, ülke 20. yüzyıldaki en kötü ekonomik darboğazını yaşamıştır. 1980'lerde borç finansmanına dayanan ekonomik büyüme, işsizliğin yüksek olması Finlandiya ekonomisi üzerinde baskı oluşturmuştur. Fakat AB'ye katılımı ile birlikte ticaret ve yatırım hacminde artış yaşamıştır (Andersson, 2010, s.9) Ağaç, telekomünikasyon, mühendislik, elektrik sanayi, metal, makine gibi alanlarda Finlandiya önemli ticari üstünlüğe sahiptir. Teknoloji ihracatında olduğu gibi bilişim ve iletişim, oyun, temiz teknoloji ve biyo-teknoloji gibi alanlarda da önemli ilerlemeler kaydetmiştir (Türker, 2021, s.3).

4. Finlandiya Kalkınma Politikası

Finlandiya'nın bölgesel kalkınma politikası Finlandiya'nın çeşitli bölgelerinde refahı artırmayı amaçlayarak, farklı idari otoriteler ile kamu ve özel sektör arasındaki geniş kapsamlı etkileşim ve faaliyetleri içermektedir. Kalkınma politikası sürdürülebilir kalkınma temelinde bölgesel rekabet edilebilirliğin ve refahın artırılmasını hedeflemektedir. Bölgesel kalkınma politikasıyla bölgelerarasındaki gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve bölgeler arasında dengeli kalkınmanın sağlanması amaçlanmaktadır. Finlandiya'da bölgesel kalkınmaya ilişkin ulusal mevzuat, bölgesel kalkınma sorumluluğunun merkezi hükümete ve yerel yönetimlere ait olduğunu belirtmektedir (Ministry of Interior, 2002).

Bölgesel politika ortaya çıkması muhtemel olumsuzluklarla ve yapısal değişikliklerle karşılaşılması durumunda bu sorunlarla mücadele etmek için bölgelerin dayanıklılıklarının güçlendirilmesini, şehirlerin yenilikçi bir yapıya bürünmesini ve şehirlerin rekabet gücünün ön plana çıkarılmasını hedeflemektedir (OECD, 2019). Dengeli bölgesel kalkınma yaklaşımına dayanan bölgesel politika hedefleri ve tedbirleri, Finlandiya Hükümet Programı ile uyumludur. Kalkınma planı dinamik, gelişmiş ve sosyal açıdan güçlü bir Finlandiya hedefi temelinde; Helsinki bölgesinin, büyüyen kentsel bölgelerin, alt bölgelerin ve kırsal alanların ortak başarılarını içeren bir anlayışla oluşturulmuştur. Bölgesel kalkınmaya ilişkin öncelikli konular ve stratejiler iklim değişikliğinin yarattığı olumsuz etkilerin hafifletilmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması, güçlü bağları olan sürdürülebilir topluluklar oluşturulması, iş dünyasında inovasyon, Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması, yeteneklerin ve eğitimin bölgesel kalkınma için bir kaynak haline getirilmesi, katılımcılığın güçlendirilmesi, eşitsizliğin önlenmesi ve bölgesel kalkınma için bir işletme modeli oluşturulmasıdır. Bu çerçevede sürdürülebilir kalkınma ve dijitalleşme yukarıda belirtilen öncelikli konu ve stratejilerin kesişim noktasını oluşturmaktadır (Ministry of Economic Affairs and Employment Regions, 2020, s.5).

Finlandiya'da hükümet dört yıllık bir bölgesel kalkınma stratejisi oluşturmakta; kararlaştırılan stratejik yönergeler ise bölge meclisleri tarafından hazırlanan bölgesel kalkınma planlarında dikkate alınmaktadır. Finlandiya'da her bir belediye, bulunduğu

coğrafi alanındaki bölge meclisinin üyesi olmak durumundadır. Yani bölgesel meclisler bölgedeki belediyelerden gelen belediye yetkililerinden oluşmaktadır. Kalkınmayla ilgili çalışmalara bölge meclisleri çeşitli paydaş gruplarını (bunlardan en önemlisi Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezi – The Centre for Economic Development, Transport and the Environment, girişimci paydaşlar, özel sektör temsilcileri, vatandaşlar ve diğer aktörler) dahil etmektedir (Association of Finnish Municipalities, 2022). Bunun yanında bölge meclisleri arazi kullanım planlaması, bölgesel meseleler, bölge illeri ve belediyeleri için önemli konular hakkında da görevlidir (Association of Finnish Municipalities, 2022). Bir başka ifadeyle Finlandiya’da bölge meclisleri bölgelerinin çıkarlarını destekleyen kuruluşlardır. Finlandiya’da merkezi hükümet yetkilileri; şehirler, bölgelerindeki diğer belediyeler, üniversiteler ve bölgesel kalkınmaya dahil olan diğer aktörlerle iş birliği içinde çalışarak, bölgesel kalkınma stratejisinden ve genel bölgesel kalkınmadan sorumludurlar (Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland, 2023).

Bölgesel kalkınma konusuna ek olarak bölgesel arazi kullanım planlaması da Finlandiya’da bölge meclislerinin sorumluluğundadır. On sekiz tanesi Finlandiya Anakarasında ve bir tane de Åland Eyaleti olmak üzere toplam on dokuz bölge bulunmaktadır. Bölgelerle ilgili planlamalar stratejik program ve bölgesel arazi kullanım planı vasıtasıyla ortaya çıkartılmakta, belediye meclislerinin görev süresini içerecek şekilde dört yıllığına hazırlanmakta ve bölgelerin 20-30 yıllık bir gelişim stratejisini dikkate alarak düzenlenmektedir. Bölgesel arazi kullanım planı ise 10-20 yıllık bir hedefi içeren, bölgesel stratejik programla doğrudan ilişkili olan planlardır. Bunun temel sebebi arazi kullanım planlamasının bölgesel stratejik programda belirlenen kalkınma hedefleri ile uyumlu olması zorunluluğudur (Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland, 2020). Bölgesel stratejik program, bölgenin uzun vadeli stratejik politikalarını, bölgesel kalkınmanın önceliklerini ele almaktadır (Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland, 2020). Bölge meclisleri programları hazırlarken yönetim esaslı bir çerçevede diğer aktörleri de plan hazırlık sürecine dahil ederek çalışma yürütmektedir.

1980’ler itibariyle Finlandiya’da giderek artan bir şekilde bölgeler kendi kalkınmalarının sürükleyicisi olmaları yolunda teşvik edilmektedirler. *Bölgesel Kalkınma Yasası* kapsamında bölgesel kalkınma çabalarından merkezi hükümet ile birlikte belediyeler sorumlu tutulmuştur. Anayasal olarak garanti edilen özerkliğe ve mali yetkilere sahip olan Finlandiya yerel yönetim sisteminde yönetişimin tatbiki diğer ülkelerin aksine tabandan tavana doğru gerçekleşmektedir (Sotarauta ve Bear, 2020, s.7).

Âdem-i merkeziyetçi bir kalkınma anlayışına dayalı kırsal kalkınma anlayışı Finlandiya’nın kalkınma politikasının önemli bileşenlerindedir. Finlandiya’da kırsal kalkınma süreci bölgelerde ve Åland’da iki Kırsal kalkınma Programı (Rural Development Program) aracılığıyla yönetilmektedir. Bahse konu kalkınma

programları, Kırsal Kalkınma İçin Avrupa Tarım Fonu (EAFRD) ve ulusal katkılar çerçevesinde finanse edilmektedir (European Network for Rural Development, 2023). Bölgeleri içerisine alan ‘Anakara Finlandiya’ olarak nitelendirebileceğimiz kırsal kalkınma programının amacı; Finlandiya’nın kırsal alanlarını insanların yaşamını daha iyi şartlarda sürdürebilmesi için elverişli hale getirmektir. Bu kapsamda üç önemli husus karşımıza çıkmaktadır: a) biyo-ekonomiyi ve bunun bir parçası olarak tarımı ekonomik, sosyal ve ekolojik olarak sürdürülebilir, etik açıdan kabul edilebilir kılmak ve tarımı teşvik etmek, b) kırsal endüstrileri çeşitlendirmek ve işletmelerin rekabet gücünü artırmak, yeni girişimcilik faaliyetlerini destekleyerek ve şirketler arasında ağ oluşturmayı teşvik ederek istihdam yaratmak, c) bağımsız olarak gerçekleşen yerel faaliyetleri güçlendirerek kırsal alanlarda canlılığı ve yaşam kalitesini iyileştirmektir (Ministry of Agriculture and Forestry of Finland, 2023).

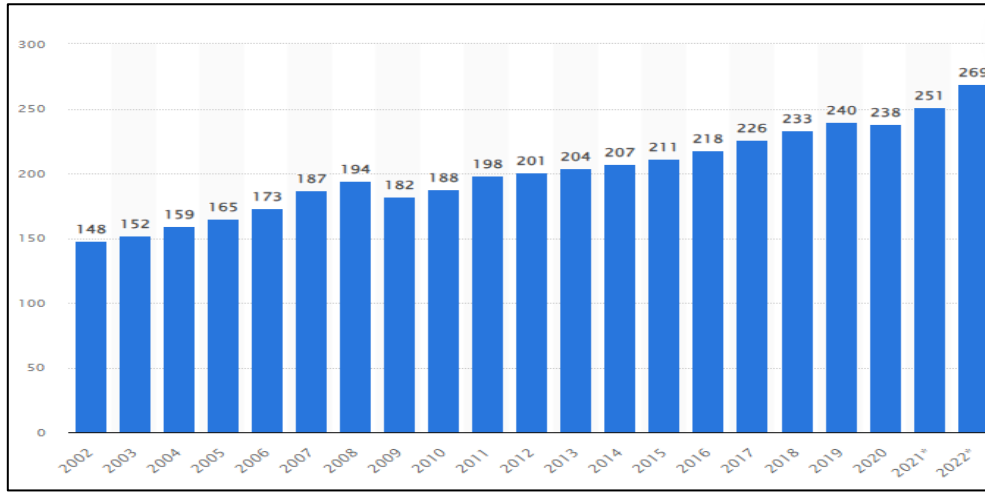
Kalkınma politikası Finlandiya’da uluslararası ilişkiler açısından da önem taşıyan konulardan birisidir. Kalkınma politikası Finlandiya’da dış politikanın ve güvenlik politikasının bir parçası olarak görülmektedir. Finlandiya kalkınma politikası aracılığıyla gelişmekte olan ülkelerin dünyadaki konumunun uzun vadeli olarak güçlendirilmesini, küresel sorunların çözümüne yardımcı olmayı ve uluslararası iş birliğinde aktif rol almayı hedeflemektedir (Ministry of Foreign Affairs of Finland, 2023a). Dünya çapında yoksulluğun azaltılmasını, temel hakların güçlü bir şekilde tesis edilmesini ve BM’de kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini destekler nitelikteki kalkınma politikası, Finlandiya’nın insan haklarına dayalı ve değerlere dayalı dış ve güvenlik politikasının ayrılmaz bir parçasıdır (Ministry of Foreign Affairs of Finland, 2023a). Finlandiya kalkınma politikası aynı zamanda Fin değerlerine dayanan bir yaklaşımı barındırmaktadır. Önemli değerler arasında demokrasi ve hukukun üstünlüğü; insan hakları ve ayrımcılık yapmama; cinsiyet eşitliği; ifade özgürlüğü ve özgür sivil toplum; sürdürülebilir piyasa ekonomisi; enerji ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve kullanımı gelmektedir. Bu değerlerin tatbiki ülke içinde olduğu kadar diğer ülke ve kurumlarla işbirliği açısından da teşvik edilmektedir (Ministry of Foreign Affairs of Finland, 2021, s.8).

Hükümet tarafından parlamentoya 2017 yılında ‘2030 Gündemi’ planı sunulmuştur. Plan 2030 yılına kadar ‘uygulama’, ‘ulusal takip’ ve ‘gözden geçirme’ boyutlarını içermektedir. Plan iki temel alana odaklanmaktadır: 1) karbonsuz ve kaynak odaklı bir Finlandiya; 2) ayrımcı olmayan, eşit ve müktedir bir Finlandiya (OECD, 2018). Kalkınma politikası 2030 Gündemi’ndeki ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ndeki öncelikli alanları içerecek şekilde toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınların güçlendirilmesi; geçim ve refahın sağlanmasında gelişmekte olan ülkelerdeki ekonomileri istihdam yaratmada desteklemek; demokratik ve işleyen toplumlar; daha iyi gıda güvenliği, su ve enerjiye erişim ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği (OECD, 2018). 2030 Gündemi’nin ve BM üyesi devletlerin ortaya koyduğu Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nin amacı; aşırı yoksulluğu ortadan kaldırmak,

ekonomi, çevre ve refah gibi hemen hemen her boyutta sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktır (Ministry of Foreign Affairs of Finland, 2022, s.104).

5. Finlandiya Kalkınma Ajansları ve İlişkili Kurumlar

Finlandiya’da kalkınma politikasının tatbikinde kalkınma ajanslarının rolü oldukça önemlidir. Finlandiya’da kalkınmadan sorumlu kuruluşlar ülkenin sürdürülebilirlik hedeflerini desteklemekte, ekonominin çeşitlenmesini teşvik etmekte, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliğe olumlu katkı sağlamaktadır.

Şekil 3: Finlandiya’da Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla (GSYİH- Milyar Avro)

Kaynak: Statista, 2023b

GSYİH, bir ülkenin ekonomik büyümesini ve kalkınmasını ortaya koyan önemli bir göstergedir. Tablo 3’te Finlandiya’da 2002’den 2022’ye kadar cari fiyatlarla milyar avro cinsinden gayri safi yurt içi hasıla gösterilmiştir. Finlandiya’nın gayri safi yurt içi hasılası 2022 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık 18 milyar avro artışla 269 milyar avro olmuştur. 2008-2009 ekonomik krizinde ve 2019’un sonlarında görülen koronavirüs pandemisi itibarıyla zaman zaman durgunluk yaşayan Finlandiya ekonomisi son yıllarda güçlü bir büyüme seyri içerisine girmiştir.

Finlandiya’nın ekonomik büyümesini, inovasyonu, iş dünyasını destekleyen; araştırma ve geliştirmeye önem veren; girişimciliği ve uluslararası iş birliğini teşvik eden; eğitim ve işgücü geliştirme programları aracılığıyla insan kaynaklarını güçlendirmeye odaklanan kalkınma ajansları ülke kalkınmasında yadsınamaz rol oynamaktadır. Finlandiya kalkınma ajansları ile tıpkı Yunanistan, İspanya ve Danimarka örneklerinde olduğu gibi 1980’li yıllarda tanışmıştır (Özen, 2005, s.4). Finlandiya’da bölgesel kalkınma ile ilgili konularda rolü ve işlevi olan organizasyon ‘Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezleri’ dir. Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezleri; merkezi hükümetin kalkınmaya ilişkin stratejilerini bölgesel olarak uygulama ve geliştirme görevini icra etmektedirler.

Finlandiya'da bölgesel rekabet edebilirliği, refahı ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek ve iklim değişikliğinin olası etkilerini engellemekle görevli toplam on beş Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerin iş ve endüstri, işgücü, yeterlilik ve kültürel faaliyetler; ulaşım ve altyapı; çevre ve doğal kaynaklar olmak üzere üç temel sorumluluğu söz konusudur (Center for Economic Development, Transport and the Environment, 2022). Bu merkezler, merkezi otoritenin kendi faaliyet alanına ait alanlarda uygulama ve geliştirme görevlerini üstlenerek bölgesel kalkınmayı desteklemektedirler. Yukarıda belirtilen üç temel sorumluluk alanı kapsamında Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezlerinin görevli olduğu konular daha kapsamlı bir biçimde şu şekilde ifade edilebilir (Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland, 2023):

- İşletmeler için danışmanlık, finansman ve geliştirme hizmetleri,
- Kırla ilgili konular,
- Balıkçılık sektörü ile ilgili konular,
- Yol bakımı, yol projeleri, ulaşım izin ve lisansları, trafik güvenliği, toplu taşıma ve ada trafiği,
- Yeterlilik ve yaşam boyu öğrenmenin teşviki,
- İstihdama dayalı yardım ve işgücü piyasası eğitimi,
- Göçmenlik meseleleri,
- Çevre koruma, alanların kullanımının yönlendirilmesi ve yapılaşma, doğanın korunması, çevresel durumun izlenmesi, su kaynaklarının kullanımı ve yönetimi,
- AB'nin yapısal fon projeleri.

Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezleri bölgesel düzeyde entegrasyon sağlamaktadır. Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezleri, Çalışma ve Ekonomi Bakanlığı'nın idari yapısı uhdesindedir. Ayrıca Çevre Bakanlığı, Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nın yetkisine giren görevleri de yürütmektedir (Centre for Economic Development, Transport and the Environment, 2022). Bununla birlikte bu merkezler, İstihdam ve Ekonomik Kalkınma Ofisleri'nin (TE Ofisleri) faaliyetlerini yönlendirmek ve denetlemekle görevlidir. İstihdam ve Ekonomik Kalkınma Ofisi ise istihdam ve ekonomik kalkınmaya ilişkin hizmetleri düzenleyen ve geliştiren bir devlet kurumudur. İş arayanlar, işverenler ve girişimciler için çeşitli hizmetler sunan bu ofisler iş arayanların hızlı bir şekilde iş bulmasına, vasıflı iş gücünün kullanılabilirliğinin artırılmasına ve şirketlerin çalışma ortamlarının korumasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır (TE-Palvelut, 2022). Finlandiya'da yaklaşık 3.000 profesyonel çalışanı olan 15 bölgesel TE Ofisi bulunmaktadır. Ayrıca bu ofisler hem bölgesel hem de ulusal aktörler ve ortaklarla kapsamlı bir şekilde iş birliği geliştirmektedirler (TE-Palvelut, 2022).

'Viexpo', Finlandiya'nın batısında yer alan Ostrobotniya'da Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezi'nin uluslararasılaşma birimi olarak faaliyet göstermekte, ihracatla ilgili konularda KOBİ'lere destek sağlamaktadır (Helsinki Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2019, s.5). Viexpo şirketlere ücretsiz danışmanlık sağlayan, kamu tarafından desteklenen hizmetleri yöneten, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Viexpo; ihracat konusunda danışmanlık hizmeti vermekte, pazar araştırması yapmakta, ihracat tanıtım gezileri düzenlemekte, uluslararası fuarlar organize etmekte ve ihracat projelerini desteklemektedir. KOBİ'lerin uluslararasılaşmasını teşvik etmede hem ulusal hem de belediyelerdeki 'Team Finland'¹ ağının bir parçası olarak bölgesel bir role sahiptir (Viexpo, 2023).

Vioexpo'ya benzer şekilde 'Finlandiya Endüstrileri Konfederasyonu' ve 'Finlandiya İşletmeler Federasyonu' gibi kuruluşlar da 'Team Finland' ağına üye organizasyonlardır. Finlandiya Endüstrileri Konfederasyonu; Finlandiya'yı uluslararası düzeyde cezbedici ve rekabetçi bir iş ortamı haline getirmeyi amaçlamaktadır. Fin iş dünyasının çıkarlarını ulusal ve uluslararası düzeyde temsil eden Finlandiya Endüstrileri Konfederasyonu; şirketler mevzuatı, vergilendirme, ticaret politikası, inovasyon, KOBİ girişimciliği, enerji ve iklim politikaları gibi konularda üyeleriyle istişarelerde bulunmakta ve faaliyetler yürütmektedir (Confederation of Finnish Industries, 2023). Finlandiya İşletmeler Federasyonu ise girişimcilerin Finlandiya ve Avrupa'daki girişimcilik koşullarını daha iyi hale getirmeyi amaçlamaktadır. Hem ülke çapında hem bölgesel düzeyde hem de belediyelerde yerel olarak girişimciler için ağlar oluşturmakta ve girişimciliği güçlendirmeyi hedeflemektedir (Yrittäjät, 2023).

Finlandiya kökenli kalkınma amaçlı finans kuruluşlarından birisi 'Finnfund'dur. Finnfund'un uluslararası boyutta kalkınmaya destek verdiği görülmektedir. Finnfund, sürdürülebilir kalkınma için kritik öneme sahip sektörler için önem vermektedir. Bu sektörler yenilenebilir enerji, sürdürülebilir ormancılık, sürdürülebilir tarım, finansal kurumlar ile dijital altyapı ve çözümlerle ilgilidir. Finnfund geliştirmekte olan ülkelerdeki şirketlere her yıl ortalama 200-250 milyon Avro yatırım yapmaktadır (Finnfund, 2023). Risk paylaşımı yolu ile gerek yatırım projelerini gerekse de topluma sosyal ve çevresel açıdan olumlu çıktılarını olan projeleri destekleyen Finnfund diğer kalkınma finansman kuruluşlarıyla birlikte proje yürütmektedir. Geliştirmekte olan ülkelere ek olarak Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinde de faaliyetler yürüten Finnfund'a Finlandiya'lı firmaların girdi sağlayıcıları, uzun vadeli müşterileri, araçlar, teknoloji lisansı tedarik eden şirketlerle iş birliği yapan gerçek ya da tüzel kişiler başvuru yapabilmektedir (Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, 2023). Finlandiya Dışişleri

¹ Finlandiya'nın ilgili kurum ve kuruluşlarını koordine etmek için kurulmuş bir ağıdır. Fin işletmeleri için üst düzey bir uzmanlık merkezi vererek teşvik hizmetleri sunmaktadır. İhracatçıların ve KOBİ'lerin uluslararası boyutta yaygınlaşmasını kolaylaştırarak yabancı profesyonelleri ve yatırımcıları Finlandiya'ya çekmek için çaba göstermektedir. Ekonomik Kalkınma, Ulaştırma ve Çevre Merkezleri, Finnvera, Finnfund, Viexpo, Tesi, VTT 'Team Finland' ağına dâhil olan organizasyonlardır. Detaylı bilgi için bakınız: (Ministry of Foreign Affairs of Finland (2023b); (Helsinki Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2019).

Bakanlığı, Finlandiya'nın Kalkınma Finansmanı Kurumu Finnfund aracılığıyla girişimleri ve programları finanse etmektedir. Burada üzerinde durulması gereken bir başka oluşum da "Finnpartnership"tir. Dışişleri Bakanlığı tarafından finanse edilen ve Finnfund tarafından yönetilen 'Finnpartnership', Finlandiya ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki ticareti teşvik ederek kalkınmaya ilişkin pozitif etkiler yaratmayı amaçlamaktadır (Finnpartnerhip, 2023). Finnpartnership ve Finnfund ile birlikte, Fin şirketlerinin ve ortaklarının, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile uyumlu bir şekilde özellikle Afrika ve Asya'daki büyüme pazarlarına erişimlerinin kolaylaştırılması sağlanmaktadır.

Finlandiya'da iş dünyasını desteklemek ve inovasyonu teşvik etmek amacıyla kurulan ajanslardan 'Business Finland', yerel işletmelerin uluslararası pazara açılmasını ve Ar-Ge projelerini desteklemektedir. İş dünyasına yönelik hibe ve finansman programları sağlayarak Finlandiya'nın uluslararası rekabet gücünü artırmayı amaçlamaktadır (Business Finland, 2023).

Finlandiya Teknoloji ve Yenilik Finansman Ajansı olarak bilinen 'Tekes', Finlandiya'daki araştırma ve teknolojik gelişmeye yönelik ana hükümet finansmanı ve uzman kuruluşu olarak faaliyet göstermektedir. Finlandiya'nın inovasyon ve teknoloji alanındaki kalkınmasını teşvik etmek için kurulmuştur. Sanayiye ilişkin Ar-Ge projelerine ek olarak, üniversiteler, araştırma enstitüleri bünyesindeki projeleri ve yenilikçi fikirleri desteklemektedir (Fundit, 2023).

'Finnida', gelişmekte olan ülkelerdeki koşulları iyileştirmeyi amaçlayan, fonlarının büyük bir kısmının sivil toplum kuruluşlarına tahsis edildiği uluslararası kalkınma kuruluşlarından birisidir. Fon temin etme sürecine Avrupa Birliği'nin de kanalları olduğu Finnida, kalkınma politikasının tatbikinde Etiyopya, Tanzanya, Kenya, Somali, Hindistan ve Nepal gibi ülkelere öncelik vermektedir. Doğal afetler, insani yardım, çatışma çözümü, çatışma sonrası yeniden yapılanma gibi konulara odaklanmaktadır (Land Portal, 2023). Finnida kamu fonları tarafından desteklenen kalkınma iş birliği projelerini uygulayan Finlandiyalı kuruluşlar ve şirketlerle iş birliği yapmaktadır (Finnida, 2023).

'Finnvera', faaliyetinin başlangıç aşamasında olan şirketleri destekleyerek işletmelerin mevcut koşullarını iyileştirmeyi, rekabet edebilirliklerinin artırılmasını, uluslararasılaşmasını ve karşılaşabileceği risklere karşı korunmasını amaçlamaktadır. Krediler, yurt içi garantiler, ihracat kredisi garantileri ve ihracatın finansmanı ile ilgili hizmetler sunarak Fin işletmelerinin işletme potansiyelini ve rekabet gücünü güçlendirmektedir (Finnvera, 2022). Finnvera esasında devlet menşeli uzmanlığa dayalı bir finans şirkettir. Finlandiya'nın İhracat Kredi Kurumu olarak ihracatın finansmanı ile ilgili siyasi ya da ticari risklere karşı garanti sağlamaktadır. 2022 verilerine göre 24.400 müşterisi, 365 personeli bulunan Finnvera 2.6 milyar Avro yurt içi finansmana ve 23.7 milyar Avro ihracat kredi garantisi ve özel garanti işlemleri bütçesine sahiptir (Finnvera, 2022).

‘Tesi’, Fin şirketlerinin büyümesini ve uluslararasılaşmasını teşvik etmenin yanı sıra özel sermaye ve risk sermayesi piyasasını geliştirmekle yükümlü kuruluşlardan birisidir (Tesi, 2022, s.5). Tesi yapısı itibariyle devlete ait, Çalışma ve Ekonomi Bakanlığı’na bağlı ve limited bir şirkettir. Faaliyetleri kanun ve ilgili mevzuatlarla düzenlenmektedir (Tesi, 2023). ‘Dönüştürücü büyüme’, ‘uluslararasılaşma’ ve ‘sürdürülebilir kalkınma’ ilkeleri Tesi’nin faaliyetlerinde benimsediği temel yaklaşımdır. Fonlara ve doğrudan şirketlere yatırım yaparak Finlandiya risk sermayesi ve özel sermaye piyasasını geliştirmeyi hedeflemektedir (Tesi, 2023).

‘VTT’, yeni teknolojilerin, çözümlerin ve yaratıcı hizmetlerin geliştirilmesini sağlayan Avrupa’nın önde gelen araştırma kurumlarından birisidir. Fin devletine ait olan VTT, bilimsel ve teknolojik araçların kullanımının yaygınlaşmasını, araştırmaların ilerlemesini, iş dünyası ve toplum açısından sürdürülebilir gelişmeyi hedeflemektedir (European Commission, 2023). VTT’nin bir araştırma merkezi niteliğinde olduğu belirtilebilir. VTT; Finlandiya İstihdam ve Ekonomi Bakanlığı, Finlandiya genelindeki bölgesel inovasyon ağları ve çok sayıda Avrupa platformu ve ortaklığı ile sinerji içinde çalışmaktadır. Bu kapsamda ekonomik açıdan rekabet edebilirliği, toplumsal kalkınmayı ve yeniliği destekleme misyonuna sahip, tarafsız, kâr amacı gütmeyen bir araştırma ve teknoloji kuruluşudur (European Commission, 2023). Bilgi yoğun ürünler ve hizmetler, akıllı endüstri ve enerji sistemleri, doğal kaynaklar ve çevre için çözümler olarak faaliyetlerini üç temel alan üzerinde yoğunlaştırmaktadır (European Commission, 2023).

6. Sonuç

Ülkelerin buldukları coğrafi bölgelere ve yönetim kültürüne bağlı olarak isim ve yapısı itibariyle çeşitlilikler gösteren kalkınma ajansları küreselleşme olgusunun etkisinden ve yerleşme ile olan etkileşiminden nasibini alarak günümüzde adından sıkça bahsettirmektedir. Her ne kadar organizasyon yapısı, görev alanı, faaliyetleri, finans yapısı, özerklik derecesi itibari ile dünya genelinde farklılıklar barındırır da kalkınma ajansları ülke kalkınmasında önemli bir lokomotif görevi üstlenmektedir.

Finlandiya’da kalkınma politikası, bölgesel kalkınma ve kırsal kalkınma ile ilgili olduğu kadar ülkenin diplomatik ilişkileri ve dış politikası bağlamında da önem arz etmektedir. Finlandiya kalkınma politikası aynı zamanda ülkenin dış politikasının ve güvenlik politikasının ayrılmaz bir parçasıdır.

Finlandiya’da kalkınma ile ilgili kuruluşlar 1980’ler itibariyle görünür hale gelmiştir. Finlandiya’nın kalkınma politikası ve kalkınma ajansları ulusal ve uluslararası kalkınma hedeflerine önemli katkı sağlamaktadır. Sürdürülebilir ekonomik büyüme, güçlü eğitim sistemi aracılığıyla nitelikli işgücünün yetiştirilmesi, toplumsal adalet ve refahın teşviki, yeşil teknolojiye ve çevresel değerlere önem atfederek iklim değişikliği ile mücadele, uluslararası iş birliğini güçlendirerek ve gelişmekte olan ülkelerle iş birliği yaparak küresel kalkınmaya

destek olma gibi kalkınma hedeflerine ulaşmada Finlandiya kalkınma ajansları etkili bir aktör konumundadır. BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin gerçekleşmesine katkı sağlama taahhüdünde bulunan Finlandiya; dünya genelinde yoksulluğun azaltılmasına, eşitsizliğin giderilmesine ve çevresel sürdürülebilirliğin teşvik edilmesine destek olmayı amaçlamaktadır. Finlandiya'nın ekonomik büyümesini desteklemek amacıyla iş dünyasını teşvik eden, yerel işletmelerin uluslararası pazara açılmalarına imkân tanıyan, eğitim ve insan kaynakları gelişimine yatırım yaparak yetenekli işgücü ile yüksek kaliteli ürün ve hizmetlerin üretimini teşvik eden kalkınma ajansları, Finlandiya'nın hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kalkınma çabalarının temel sacayağını oluşturmaktadır.

Finlandiya'nın başarılı bir kalkınma politikası izlemesinin temelinde eğitim, inovasyon, sürdürülebilirlik ve teknoloji ön plana çıkmaktadır. Ayrıca sosyal refah ile iş-yaşam dengesinin sağlanması kalkınma politikasının odak noktasında yer almaktadır. Bu nedenle Finlandiya örneği göz önünde bulundurularak eğitim alanında yatırımlar yaparak güçlü bir temel oluşturmak, insan odaklı politikalar çerçevesinde sosyal refahı güvence altına almak, araştırma ve geliştirmeye yatırım yaparak teknolojik ve bilimsel ilerlemenin desteklenmesi, yeşil enerji projeleri ve sürdürülebilir uygulamalar yardımıyla çevre dostu politikalar benimsenmesi diğer ülkeler için de örnek teşkil etmektedir. Finlandiya'nın kalkınma politikası ve kalkınma ajansları sürdürülebilir bir geleceğe katkıda bulunarak dünyaya örnek rol model olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akarçay, P. (2017). Finlandiya, Danimarka ve Norveç'te yerel yönetimler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(46), 352-372.
- Akbulut, M.U.F. (2018). Küreselleşme süreci ve bölgesel kalkınma ajansları. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 54-63.
- Andersson, J.O. (2022). Explaining finnish economic and social success – and happiness, studia europejskie. *Studies in European Affairs*, 4, 177-198.
- Andersson, T. (2010). *Building long term strategies and public-private alliances for export development: The Finnish case*. Comercio Internacional 4328, Naciones Unidas Comisión Económica para América Latina y el Caribe (CEPAL).
- André, C. (2019). *This is how Finland's economy has changed since 1969*. <https://www.weforum.org/agenda/2019/05/from-forestry-and-heavy-industry-to-a-vibrant-knowledge-based-economy/> (Erişim Tarihi: 09 Ağustos 2023)
- Association of Finnish Municipalities. (2022). *Regional and economic development*. <https://www.localfinland.fi/regional-and-economic-development> (Erişim Tarihi: 05 Ağustos 2023)
- Ayaz, S. (2021). Globalization phenomenon and its effects. *KAUJEASF*, 12(24), 1199-1217.
- Baltic Worlds. (2022). *The Åland autonomy*. <https://balticworlds.com/the-aland-autonomy/> (Erişim Tarihi: 06 Ağustos 2023)
- Britannica. (2023). *Economy of Finland*. <https://www.britannica.com/place/Finland/Economy> (Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2023)
- Business Finland (2023). *Our services*. <https://www.businessfinland.com/how-we-can-help/our-services/> (Erişim Tarihi: 09 Kasım 2023)
- Centre for Economic Development, Transport and the Environment (2022). <https://www.ely-keskus.fi/web/ely-en> (Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2023)
- Confederation of Finnish Industries. (2023). *The voice of Finnish business*. <https://ek.fi/en/about-us/> (Erişim Tarihi: 17 Ağustos 2023)
- Çelik, F. (2017). Bölgesel kalkınma ajansları: Türkçe literatür incelemesi. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 53-73.
- Çetin, H. (2017). Kamu yönetimi reformu çerçevesinde yerel yönetimlerde sosyal hizmetler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 38, 152-167.

- Darıcı, B. (2007). Yerel kalkınmada küresel yaklaşımlar ve Türkiye'nin konumu. *Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi*, Yerel Ekonomiler Özel Sayısı, 215-221.
- Doğan, K.C. (2016). Küreselleşme ve Neo-Liberal kuşaklar çerçevesinde devleti konumlandırma sorunsalı: "Minimal Devlet'ten Düzenleyici Devlet'e". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 1795-1803.
- Erçakar, M.E. (2010). Bölgesel kalkınma ajansları ve Türkiye uygulaması. *Mevzuat Dergisi*, 13(153). <http://www.mevzuatdergisi.com/2010/09a/01.htm> (Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2023)
- Eroğlu, M. ve Kum, M. (2010). Türkiye'de kalkınma ajanslarının idari teşkilat içindeki yeri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 35, 175-198.
- European Commission. (2020). *Public administration and governance: Finland*. https://commission.europa.eu/system/files/2021-10/finland-ht0321350enn.en_.pdf (Erişim Tarihi: 06 Ağustos 2023)
- European Commission. (2023). *VTT Technical Research Centre of Finland*. <https://ati.ec.europa.eu/technology-centre/vtt-technical-research-centre-finland>. (Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2023)
- European Committee of the Regions. (2023). *Finland*. <https://portal.cor.europa.eu/divisionpowers/Pages/Finland.aspx> (Erişim Tarihi: 05 Ağustos 2023)
- European Network for Rural Development. (2023). *Finland*. https://ec.europa.eu/enrd/country/finland_en.html. (Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2023)
- Finnfund. (2023). *Homepage*. <https://www.finnfund.fi/en/> (Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2023)
- Finnida. (2023). *Yhteystiedot*. http://finnida.fi/?page_id=125 (Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2023)
- Finnish Ministry of Finance. (2023). *Structures, guidance and direction of administration*. https://vm.fi/en/structures-guidance-and-direction-of-administration?__cf_chl_tk=odSI_ywoY8X4Rf_VURyHyqDZpP_aCNcfPz5gWT.0ToI-1691353212-0-gaNycGzNDGU (Erişim Tarihi: 05 Ağustos 2023)
- Finnpartnership. (2023). *What is Finnpartnership*. <https://finnpartnership.fi/en/what-is-finnpartnership/> (Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2023)
- Finnvera. (2022). *About Finnvera*. <https://www.finnvera.fi/eng/finnvera/about-finnvera> (Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2023)

- Fundit. (2023). *Finnish Funding Agency for Innovation (Tekes)*.
<https://fundit.fr/en/institutions/finnish-funding-agency-innovation-tekes>
(Erişim Tarihi: 09 Kasım 2023)
- Görmez, K. (2005). *Küreselleşme ve yerelleşme*. Ankara: Odak Yayınevi.
- Heikkilä, E. ve Järvinen, T. (2002). History and future lines of urbanization process in Finland. *42nd Congress of the European Regional Science Association (ERSA)*, August 27th - 31st, Dortmund, Germany.
- Helsinki Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği. (2019). “*Team Finland*” hakkında bilgi notu.
<https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a2275b0/TEAM%20FINLAND%20KURUMU%20HAKKINDA%20B%C4%B0LG%C4%B0%20NOT%20U.pdf> (Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2023)
- International Institute for Management Development (IMD). (2022). *World competitiveness ranking*. <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/> (Erişim Tarihi: 09 Ağustos 2023)
- Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü. (2023). *Uluslararası kuruluşlara ait fonlar*.
<https://www.dogaka.gov.tr/destekler/diger-destekler/uluslararasi-kuruluslara-ait-fonlar> (Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2023)
- Kalkınma Ajansları. (2023). *Ulusal işbirlikleri*. <https://ka.gov.tr/sayfalar/ulusal-isbirlikleri--17> (Erişim Tarihi: 14 Temmuz 2023)
- Karakurt, B. ve Ela, M. (2017). Finlandiya’da yerel yönetimler: Türkiye için öneriler. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 26(3), 31-68.
- Kaya, S., Lagendijk, A. ve Yasar, S. (2007). The role of regional development agencies in Turkey. From implementing EU directives to supporting regional business communities?. *European Urban and Regional Studies*, 383–396.
<https://open.metu.edu.tr/handle/11511/42023> (Erişim Tarihi: 05 Ağustos 2023)
- Kiander, J. (2004). The evolution of the Finnish model in the 1990s: From depression to high-tech boom. *VATT Discussion Papers No. 344*, Government Institute For Economic Research, Helsinki.
- Kohtamäki, N. (2022). Innovative public governance the finnish welfare state model. *Social Entrepreneurship Review*, 22, 7-20.
- Kutlu, S. Z. ve Görün, M. (2016). Kalkınma ajanslarında merkezi ve yerel unsurların etkisi: Kalkınma ajanslarının Türkiye uygulaması üzerine bir değerlendirme. *ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 15-36.

- Kutlu, S.Z. ve Görün, M. (2018). Kalkınma ajanslarının yerelde merkezileşme bağlamında incelenmesi: Batı Akdeniz, Doğu Anadolu, Fırat ve Güney Marmara Kalkınma Ajansları örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 16(32), 67-90.
- Kutlutürk, D.S. ve Orhan, A. (2021). Bölgesel kalkınma ajanslarının etkinliği: Doğu Marmara Kalkınma Ajansı ve Çukurova Kalkınma Ajansı. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 210-244.
- Lahelma, E. ve Karisto, A. (1993). Morbidity and social structure. *European Journal of Public Health*, 3(2), 119-123.
- Land Portal. (2023). Finnish *International Development Agency*. <https://landportal.org/node/90217> (Erişim Tarihi: 11 Ağustos 2023)
- Lappi, T. (2019). *Digitalizing Finland: governance of government ICT projects*. Tampere: Juvenes Print.
- Legislative Council Secreteriat. (2014). *Autonomy of the Åland Islands*, <https://www.legco.gov.hk/research-publications/english/1314fsc43-autonomy-of-the-aland-islands-20140902-e.pdf> (Erişim Tarihi: 07 Ağustos 2023)
- Mäenpää, O. (2020). Good governance and how to maintain it. *State Treasury, Republic of Finland*. <https://www.treasuryfinland.fi/annualreview2020/good-governance-and-how-to-maintain-it/> (Erişim Tarihi: 08 Ağustos 2023)
- Makhija, S., Alasuutari, N., Carling, C.A., Jauhiainen, A., Nieminen, K., Obstbaum, Y., Sarasoja, L. ve Rantala, K. (2023). Finland – National Report. *Global Access to Justice Project*. <https://globalaccesstojustice.com/global-overview-finland/> (Erişim Tarihi: 06 Ağustos 2023)
- Ministry of Agriculture and Forestry of Finland. (2023). *Rural Development Programme for Mainland Finland 2014–2020*. <https://mmm.fi/en/rural-areas/rural-development-programme> (Erişim Tarihi: 13 Ağustos 2023)
- Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland. (2020). *The Regional Development Decision 2020–2023 Sustainable and Vital Regions*. Helsinki: Government Administration Department Publications.
- Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland. (2023). *ELY Centers*. <https://tem.fi/en/ely-centres> (Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2023)
- Ministry of Foreign Affairs of Finland. (2021). *Report on Development Policy Across Parliamentary Terms*. Finland: Publications of the Finnish Government.
- Ministry of Foreign Affairs of Finland. (2022). *Finland's Development Policy Results Report 2022*. https://cdn.accentuate.io/8159230198043/11692919193651/Finlands_Development_Policy_Results_Report_2022-EN-v1678225272168.pdf (Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2023)

- Ministry of Foreign Affairs of Finland. (2023a). *Goals and principles of Finland's development policy*. <https://um.fi/goals-and-principles-of-finland-s-development-policy>. (Erişim Tarihi: 13 Ağustos 2023)
- Ministry of Foreign Affairs of Finland. (2023b). *Team Finland services for exporting goods and doing business abroad*. <https://um.fi/what-is-team-finland-> (Erişim Tarihi: 17 Ağustos 2023)
- Ministry of Interior. (2002). *Regional Development Act*. <https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2002/en20020602.pdf> (Erişim Tarihi: 11 Ağustos 2023)
- Moisio, A., Loikkanen, H. A. ve Oulasvirta, L. (2010). *Vatt policy reports 2 public services at the local level- the finnish way*. Helsinki: Government Institute for Economic Research.
- OECD. (2018). *Finland*. <https://www.oecd.org/governance/pcsd/Finland.pdf> (Erişim Tarihi: 13 Ağustos 2023)
- OECD. (2019). *Regional Outlook 2019 – Finland*. https://www.oecd.org/cfe/_Finland.pdf (Erişim Tarihi: 11 Ağustos 2023)
- Övgün, B. (2017). Dünden bugüne, bugünden yarına: Kalkınma Ajansları. *Memleket Siyaset Yönetim*, 12(27), 19-40.
- Özen, P. (2005). Bölge kalkınma ajansları. *TEPAV*. https://www.tepav.org.tr/upload/files/1271245092r8246.Bolgesel_Kalkinma_Ajanslari.pdf (Erişim Tarihi: 05 Ağustos 2023)
- Özer, M.A. ve Akçakaya M. (2015). *Yerel yönetimler*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Öztekin, H. (2007). Neoliberal toplumlarda düzenleyici devlet anlayışı ve görsel-ışitsel iletişim alanında bağımsız düzenleyici üst kurullar: RTÜK örneği. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5(1), 52-65.
- Pektaş, E.K. ve Demirkol, A. (2018). Kalkınma ajanslarının bölgesel kalkınma sürecindeki rolü ve etkileri: Zafer Kalkınma Ajansı örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 77-98.
- Petrov, G. (1998). *Beyaz zambaklar ülkesinde*. (Çev: Prof. Ali Hadar Bey). İstanbul: Hayat Yayınları.
- Sotarauta, M. and Beer, A. (2020). Local and regional development thinking and its evolution in Finland. *Tampere University Sente Working Papers*, 47.
- Statista. (2023a). *Total population of Finland from 2017 to 2022, by age group*. <https://www.statista.com/statistics/521152/population-of-finland-by-age/> (Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2023)

- Statista. (2023b). *Gross domestic product (GDP) in current prices in Finland from 2002 to 2022 (in billion euros)*. <https://www.statista.com/statistics/524742/finland-gross-domestic-product-gdp/> (Erişim Tarihi: 08 Kasım 2023)
- Statistics Finland. (2007). *The growing years of Finland's industrial production*. https://www.stat.fi/tup/suomi90/toukokuu_en.html (Erişim Tarihi: 09 Ağustos 2023)
- STTK. (2020). *Population ageing mismatches lives and Finnish society*. <https://www.sttk.fi/2020/02/23/population-ageing-mismatches-lives-and-finnish-society/#:~:text=Finland's%20population%20is%20ageing%20rapidly,to%2028%20percent%20by%202050> (Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2023)
- Suomi.fi. (2022). *Self-governance*. <https://www.suomi.fi/citizen/rights-and-obligations/digital-support-and-administrative-services/guide/how-finlands-public-administration-works/self-governance> (Erişim Tarihi: 06 Ağustos 2023)
- TE-Palvelut. (2022). *TE Offices as an employer*. <https://toimistot.te-palvelut.fi/en/te-offices-as-an-employer> (Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2023)
- Tesi. (2022). *Impact review*. https://tesi.fi/wp-content/uploads/2022/08/Impact-review_2021_ed..pdf (Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2023)
- Tesi. (2023). *Profitable risk-taking with proven impact*. <https://tesi.fi/en/about-tesi/financial-figures/> (Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2023)
- The Constitution of Finland (731/1999). <https://www.eui.eu/Projects/InternationalArtHeritageLaw/Documents/NationalLegislation/Finland/finnishconstitution.pdf>, (Erişim Tarihi: 06 Ağustos 2023)
- Ticaret Bakanlığı. (2023). *Finlandiya ülke profili*. Uluslararası Antlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, Ankara. https://ticaret.gov.tr/data/5ef6018613b8762b38e2fe7e/F%C4%B0NLAND%C4%B0YA-%C3%9Cлке%20Profili_2023.pdf (Erişim Tarihi: 13 Ağustos 2023)
- Transparency International. (2022). *Corruption Perception Index*. <https://www.transparency.org/en/cpi/2022> (Erişim Tarihi: 09 Ağustos 2023)
- Turan, E. (2018). Üniter bir devlet olarak Finlandiya yerel yönetimleri. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 84-102.
- Tutar, F. ve Demiral, M. (2007). Yerel ekonomilerin bölgesel aktörleri: Bölgesel kalkınma ajansları. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(1), 65-83.

- Türker, H. (2021). *Finlandiya ülke profili*. İzmir Ticaret Odası İş Geliştirme Müdürlüğü, İzmir.
<https://api.izto.org.tr/storage/Documents/original/nP8QPlgkvKvwyA2h.pdf>
(Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2023)
- Türkoğlu, M. (2015). Kalkınma ajanslarının bölgesel kalkınma açısından önemi: Baka örneği. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 7(3), 183-197.
- TRT Haber (2022). *Ülke Profili: Finlandiya*.
<https://www.trthaber.com/haber/dunya/ulke-profil-finlandiya-679635.html>
(Erişim Tarihi: 08 Kasım 2023)
- United Nations CEPAL. (2002). *Globalization and development*.
https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/2726/S2002903_en.pdf?sequence=2&isAllowed=y (Erişim Tarihi: 02 Temmuz 2023)
- Viexpo. (2023). *Viexpo as a company*. <https://viexpo.fi/en/viexpo/> (Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2023)
- Virtanen, T. (2018). *Public Administration Characteristics and Performance in EU28: Finland*. Brussels: European Commission Publications.
- Yılmaz, A. (2010). Kalkınma ajansları ve yerel yönetim. *Türk İdare Dergisi*, 466, 175-195.
- Yrittäjät. (2023). *Information about Yrittäjät*. <https://www.yrittajat.fi/en/yrittajat-organization/information-about-yrittajat/> (Erişim Tarihi: 17 Ağustos 2023)

Etik Beyanı: Yazar, bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu beyan etmektedir. Bilimsel etik konuları ile ilgili aksi bir durumun tespiti halinde tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına ait olup, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Finnish Development Policy and Development Agencies

Extended Abstract

---

1. Introduction

Development agencies, which operate within a specific geographical region and are generally encountered around the world in different forms such as state, private or public-private partnerships, are established to reduce inequalities between different regions and encourage economic growth and development by including all stakeholders in the society in the development process. The main research question of the study is how Finland's development policy and development agencies contribute to national and international development goals. The unique aspect of this study is that there have not been enough studies in Turkish and foreign literature regarding Finland's development policy and development agencies. It is aimed to fill the gap in the literature.

2. Method

This study is based on case analysis and document analysis techniques, which are qualitative research methods. Case analysis involves examining a specific individual, group, audience, event, policy area or institution for research. This study deals with the issue of development and uses regional development in Finland. Document analysis is a scientific research method that can be defined as the collection, review, questioning and analysis of various documents. In this context, domestic and foreign documents about regional development, development agencies, Finland's development policy and development-related organizations were scanned in the literature. In addition to books and articles, government reports, websites of relevant institutions, and indexes published by international organizations are examined in detail.

3. Results and Discussion

Finland is one of the countries that attracts attention in terms of development with its developed industrial infrastructure, strong and reliable economic structure, commercial relations and investment opportunities. Development policy in Finland supports and is directly aligned with the United Nations Sustainable Development Goals. Finland's development policy, built on its own values and culture, adopts a long-term strategic approach that includes the entire society in efforts towards sustainable development. Finland's regional development policy involves wide-ranging interactions and activities between different administrative authorities and the public and private sectors, aiming to increase prosperity in various regions of Finland. Development policy targets to increase regional competitiveness and prosperity on the basis of sustainable development. Rural development, which is based on a decentralized development approach, is one of the important components of Finland's development policy. The rural development process in Finland is managed through two rural development Programs (RDP) in the regions and Åland. These development programs are financed within the framework of the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and national contributions. Development policy is also one of the important issues in terms of international relations in Finland. Development policy is seen as part of foreign policy and security policy in Finland.

4. Conclusion

Development policy in Finland is important in the context of regional development and rural development, as well as in the context of the country's diplomatic relations and foreign policy. Development-related organizations in Finland became visible in the 1980s. The Centers for Economic Development, Transport and the Environment (ELY Centres) are one of the most important agencies at this point. These centers have important responsibilities on issues such as business and industry, workforce, competence and cultural activities; transportation and

infrastructure; environment and natural resources. In addition, Viexpo, Finnfund, Business Finland, Tekes, Finnida, Finnvera, Tesi, and VTT are among the organizations that assume important responsibilities in the development process. Finland's development policy and development agencies make a significant contribution to national and international development goals. Finnish development agencies are effective actors in achieving development goals such as sustainable economic growth, training a qualified workforce through a strong education system, promoting social justice and welfare, combating climate change by attaching importance to green technology and environmental values, supporting global development by strengthening international cooperation and cooperating with developing countries. Finland's development agencies constitute the main pillar of Finland's development efforts at both national and international levels.